

zserárak.
lyamhírek.
észsövetség elő-
zés, időjárásjelöl-
őadása.
ővárosi Zenekar
működik: Molnár
an László (hege-
Sándor (gordon-
Dezső.
és Sziklay Jó-
gorán kíséri Pol-

sigmond, a Ma-
estülete főtítkára-
futballisták mun-

őladás a Studió-
kísértet".

őjelzés, időjárás.

és cigányzenekará-
a Pannónia étte-

őhangverseny. —
psi c. zenés bo-

őfőzene.
Haydn: V. vonós-

őnyű zene.
őzene.

őngverseny. — 21:

őprándalok, hege-

őnyű zene.
őrü dalok.
őléglői zene.
őgrammofón.

Értesítések

בררה קדי
ערוכט אין אייגענעם
אפטרעט צו פערלאנגט

1-2 iskolás gyer-
phat. Calea Moti-

teljes ellátásba
eket. Van zongora,
cca 4.

alzóval, perforáló-
tőzés miatt sürgő-
Oradea, Str. Cos-

eserefa káposztás-
cca 25. sz.

tanárnő által veze-
zusba keresek két
an.

t, angol és francia
kivitelben vállá-
yek. Katz Helén.
m.

umánisch spricht
vird im alter vom
5-ten Sept. oder 1
Jahreszeugnis und
Lörinez Deva.

orth. kóser vege-
esarnoka Reg. Fer-
neca) 10 szám alatt
ált tejneműek saját
Ugyanott naponta
tej házhoz szállítva

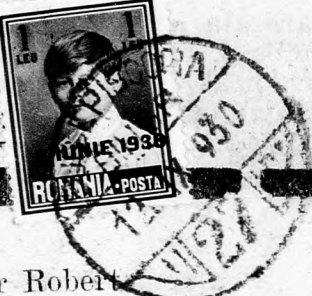
Uj Keletben

URÁNIA

Szent Lajos hídja
(hangosfilm)

XIII EVF. * SZAM 206
Cluj—Kolozsvár, 1930
szep. 13 Szombat
5690 EV - ELUL 20

AXA POSTA
PLATITE in NUM
No 244.716/9

ARCA SZERKEZÉS
TAR

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Baron L. Pop (v. Brassai-
utca) 10. szám. Telefon: 9-77.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 1150 Lei
Félévre 600 "
Negyedévre 320 "
Egy hónapra 110 "

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem).
Egy évre 10 dollár.

Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel.

ELETT

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Az Uj Kelet az egyetlen
szociális zsidóság
napilapja.
Díjmentes utánnyomá-
sokért megjelölésére
kérem.
Külföldieknek nem küld-
jük megérkezéseikre szemé-

400 Ramisetter Robert
Disztér 2. II. e. 8.
BUDAPEST

A kamatdrágító állam

Lakonikus bukaresti jelentés számol
be arról, hogy a jövő hónaptól kezdő-
dőleg az állam 15 százalékos késedelmi
kamatot számít fel az adóhátralékért.
Mással az azt jelenti, hogy a pénzü-
gyminisztérium az adókat 6-8 száza-
lékkel felemelte. Az adót ugyanis —
mint fölöttébb improduktív befektetést
— még akkor sem igen fizették ponto-
san az állam polgárai, midőn a bőséges
gazdasági viszonyok ezt lehetővé tet-
ték. Az akkori minimális késedelmi ka-
mat felszámítása annakidején sem volt
erőteljes, indokolni lehetett azonban
azzal, hogy az állam ily módon akarja
a hanyag késedelmeskedést sújtani. Mi-
lyen indokolása lehet azonban a késedel-
mi kamatnak ma, amikor a késedel-
mes adófizetés nem az állammal szem-
beni kötelesség elodázása, hanem a ször-
nyű gazdasági viszonyokból folyó kény-
szerség? Es milyen morális alapja van
a késedelmi kamatok emelésének, ha a
pénzügyminisztérium is nagyon jól
tudja, hogy ezeket a kamatokat az adó-
fizetőknek egy jelentős hányada csak
hátravezett ingóságából tudja majd ki-
egyenlíteni?

Az utóbbi években a kinstár lelemé-
nyessége nem ismert határt, ha arról
vannak szó, hogy különböző jogcímenek
újabb összegeket sajtoljon ki az adó-
fizetők zsebéből. Az agglagénnyadón ki-
ül alig van talán olyan adó, amely
amely az állam az adófizetőkön ki ne
próbált volna. És nincs kizárva, hogy a
nemzeti parasztpárt — amely az adó-
politika terén méltó utódja volt a libe-
ralisoknak — talán csak a miniszter-
elnök személyére való tekintettel tekin-
telt el ettől az egyetlen kiaknázatlanul
maradt adómentől is... Az adóprés
szoritása egyenes arányban haladt a
gazdasági viszonyok rosszabbodásával
és ma már az egész ország egyetlen
nagy adóárverési terület, amelynek
minden egyes zuga visszhangzik a vég-
rehajtók dobverésétől. Hiába voltak
azonban a pénzügyminisztérium szigo-
ru rendeletei, hiába az alantás közegek
számos inkvizíciója, az állami inkasz-
táció ebben az esztendőben is az előírán-
yaton alul maradt, egyszerűen azért,
mert az embereknek nincs honnan fi-
zetni és különösen nincs honnan fizetni
a mai közterheket, amelyek sehogy sem
állanak arányban a kereseti lehetősé-
gekkel és az adófizetők fizetési képes-
ségeivel. Elkerülhetetlen tehát az, hogy
hátralek legyenek.

Ezekre a hátralekokra vetette ki most
az állam a 15 százalékos késedelmi ka-
matot. Nem ismerjük az adótörvény
devonatközö rendelkezeit és így nem
tudjuk, hogy van a törvényeknek egy
ilyen paragrafusa, amely ezt a szem-
zetlen árdragítást megakadályozná.
Valószínűleg nincs egy ilyen paragra-
fus. Ez azonban mit sem változtat azon,
hogy a kamatemelés minden logikát és
morális alapot nélkülöz. Milyen címen
áll jogában az államnak a diszkontlá-
ból hat százalékkal nagyobb kamatot
számítani? Az állam végeredményben igá-
ny nem hivatkozhatik arra, hogy neki
pénze áll a pénz, amelyet használ...
Hiszen, ha nem családunk, az állam a
Banca Nationalától teljesen kamatmen-
esen szokott néhány milliárdot felven-
ni évenként a sürgős adósságok rende-
lésére... És végül az ügy morális és
szociális oldala: akinek van pénze, az
mindenesen fogja fizetni adóját és így azt
nem érinti ez az emelés, amely vég-
eredményben azokat fogja sújtani, akik
csak annyira sem telik, hogy az adóju-
sok fizessék rendszeren, nem hogy még a

késedelmi kamatok terhét is viseljük...
Semmi kétség aziránt, hogy a késedel-
mi kamatok felemelése az adók általá-
nos emelésével egyenlő, még pedig egy,
a szegényebb sorsukat sújtó adóeme-
léssel, amelynek mindenkor inkább lett
volna helye, mint a mai válságos idők-
ben. Az újabb kamatemelés címén 10,
sőt 100 milliók vándorolhatnak a telhe-
tetlen államkasszába, hozzájárulva ter-
mészetesen egy újabb lépéssel az általá-
nos pauperizálódáshoz. Van azonban
ennek a kérdésnek egy harmadik oldala
is. Az állam csak nemrégiben indított
be nagy garral egy akciót a kamatláb
leszállítása érdekében. Az értekezletek
egymást követték, a határozatok nem
kevésbé, röviddel ezelőtt pedig a Mad-

gearu—Manoilescu-féle memorandum-
párhaj utján volt alkalm a ország-
nak meggyőződni arról, hogy a pénz-
ügyi szakértőknek mennyire szívén fek-
szik a kamatok leszállításának kérdése.
Valamennyien egyetértenek abban,
hogy a túl magas kamatok megakadá-
lyozzák a rentabilis termelést s a tönk
szélére juttatják a termelő rétegeket.
Abban is egyet értenek a közgazdaság
doktorai, hogy a túl magas kamatok je-
lentős mértékben járultak hozzá az élet
megdrágításához.
Le kell tehát szállítani őket. A kor-
mány úgy tesz, mintha éjt is nappallá
tenne a cél megvalósítása érdekében.
Mielőtt azonban, amidőn egy legfeljebb
3-4 százalékos kamatleszállítást kiero-

szokolna, 5 százalékkal felemeli az adók
késedelmi kamatait és így már ab ovo
kiveszi az adófizető zsebéből azt, amit
a kamatleszállítási akció sikere esetén
otthagyna. Természetes dolog, hogy a
termelő s a közvetítők minden fogyasz-
tási cikk árához hozzá fogják csapni ezt
az újabb adóemelést, amelyet végered-
ményben ugyancsak a fogyasztók mill-
ióinak kell elviselni. Az eféle böles in-
tézkedések, amelyek a gazdasági élet
realitásától távol, a pénzügyminiszte-
rium valamelyik hüvös és kellemes iro-
dájában születnek meg, csak arra alkal-
masak, hogy fokozzák a káoszt, fokoz-
zák a nyomorúságot s hogy egy újabb
lépéssel távolítsák el az országot a gaz-
dasági talpraállástól.

Polgárháboruvá fajulhat a féktelen németországi választási agitáció

A választásokon fog eldőlni, hogy a birodalom megmarad-e a demokrácia útján, vagy a szélsőségek kerülnek uralomra, hogy előkészítsék a forradalmat

Berlin, szeptember 12. A német bi-
rodalmi fővárosban állandósultak a
véres és halálos kimeneteli választási
harcok, melyekben székek, söröskan-
csók, de török, boxerek és revolverek
is játszóak a főszerepet. Az atmoszféra
két nappal az általános választások

előtt igen izgatott. Nem lehet megjó-
solni, hogy a választások után a gua-
rillharok elülnek-e, vagy helyükbe
nagy felfordulás, polgárháboru lép.
Majdnem valamennyi párt az or-
szág megmentésére hívja táborába a
választókat. Mindenki érzi, hogy most

fog évtizedekre eldőlni, hogy a biro-
dalom megmarad-e a demokrácia út-
ján, vagy a szélsőségek kerülnek
tulsulyba, hogy előkészítsék a császár-
ság restaurálását, esetleg az újabb
bolsevik forradalmat.

Stan Vidrighin meglepetésszerűen lemondott CFR vezérigazgatói állásáról

A külföldön tartzkodó vezérigazgató táviratilag jelentette be lemondását Miért kellett Stan Vidrighinnek távoznia a CFR éléről

Bucuresti—Bukarest, szeptember 12.
(Az Uj Kelet tudósítójától.) Rövid je-
lentés adja tudtul, hogy a külföldön
tartzkodó Stan Vidrighin táviratot in-
tézett a CFR vezérigazgatóságához,
amelyben bejelenteti lemondását. Vidri-
ghin nem sokkal a nemzeti parasztpárt
uralomra jövele után került a vasutak
élére, mégpedig igen zajos körülmények
között. Kinevezését megelőzően ugyanis
szerződésileg havi 300 ezer lejes fix fi-
zetést kötött ki magának és így a kü-
lönböző tantíemekkel együtt a négymil-
lió lejt is meghaladta évi jövedelme.
Vidrighin azzal érvelt, hogy ő a CFR-
ért igen jól dotált állást kénytelen ot-
thagyni s hogy az a hatalmas felelősség
és munka, amellyel az államvasutak
irányítása jár, megfelelő honorálást kí-
ván. Vidrighin szerződése óriási feltü-
nést keltett az egész országban és igen
sokan voltak, akik különösképp tartot-
ták, hogy akkor, amidőn a CFR alkál-
mazottai a legsiralmasabban vannak
fizetve, a vezérigazgató négymillió lejes
év jövedelmet húzzon az egyébként is
deficittel dolgozó államvasutaktól.

Ilyesen magára vállalta azt a herkulusi
feladatot, hogy kitisztítja a CFR
Augias istállóját. Nagy fába vágta a
fejszét, mert olyan fejtelenség és káosz,
mint amilyen a CFR-nél uralkodott,
egyetlen állami intézménynél sem volt.
Valószínű, hogy Vidrighin becsületesen
akarta véghezvinni misszióját, de talán
indokolt az a megállapítás, hogy ehhez
a nagy feladathoz sem a kellő hozzá-
értéssel, sem pedig a megfelelő kvalita-
sokkal nem rendelkezett.

Vidrighin vezérigazgatóságának kez-
dete egybeesett a lej stabilizálásával. A
stabilizációs tervet külön fejezetet
szentel az államvasutak reorganizálásá-
nak. Az ötmilliárd lej fejében — ame-
lyet a külföldi bankárok a stabilizációs
kölesönből a CFR-nek beruházási célok-
kal átengedtek, megkivánták azt, hogy
az államvasutak a legradikálisabb ta-
karékosságot vigyék minden vonalon
keresztül. Volt hol takarékoskodni, mert
a CFR-nek kétszerannyi személyzete
van, mint a francia vasutaknak pél-
dául. Másfélmilliárd lejt fizet rá a vas-
ut évenként a hazai szénre, panama
nélkül egyetlen talpát sem szállítottak
a CFR-nek és sehol annyi potyajegyves
nem utazott, mint éppen a román vas-
utakon. Vidrighin a potyajegyves lepi-
tésével és a CFR autonómiájának meg-
teremtésével kezdte meg működését. A
szabadjegyek megszüntetésénél azonnal
összetűzésbe került a különböző favori-
zált kategóriákkal, mint az állami tiszt-
viselők, rokkantak, hadiárva, hadiöz-

A kormány azonban magáévá tette
Vidrighin érvelését s ezt a parlament
előtt azzal indokolta meg, hogy a CFR-
nél, ahol eddig a legzsirósabb panamak
és legsúlyosabb visszaélések történtek,
egy abszolút tisztakezü és anyagilag
teljesen független emberre van szükség.
Maniu maga is kijelentette, hogy Vidri-
ghin a legbecsületesebb ember Romá-
niában. Vidrighin annakidején ünnepé-

vegyek, a Vitéz Mihály-rend lovagja,
stb., akik valamennyien ragaszkodtak
szerzett jogaikhoz. A kormánynak su-
lyos politikai kellemetlenségei származ-
tak már a takarékosági politika ina-
gurálásának első lépésénél. Következtek
a munkáselboesítások, amelyek ugyan-
csak parázs tüntetésekre, uccai de-
monstrációkra adtak alkalmat. Az elbo-
esított alkalmazottaknak egy jelentős
részét vissza kellett venni, a szabadjegy
kedvezményeket vissza kellett adni. Ez
alatt pedig az elkedvetlenedett szemé-
lyzet még az eddiginél is gyatrábban tel-
jesítette kötelességét, úgy hogy a sze-
renesétlenség száma semmivel sem
kisebbedett s a vonatokon nem igen volt
nagyobb rend, mint azelőtt. Ezzel szem-
ben a CFR deficitje újabb 60 millióval
emelkedett.

IRÓK - IRÁSOK

AZ INTIM WILSON. A divatos élet-történetek között érdekes kötet jelent meg Wilsonról. A könyvet az elnök titkárja, Miss Edith Benhan írta a békekongresszus idején Párizsban azért, hogy Helm ellentengernagy, vélegényének kedveskedjen vele. Ebből a könyvből tudjuk meg, hogy Foch marsall az Unió elnökét ügyes, de szűk látókörű embernek jellemezte, akinek szívében szinte hemzsegett a sok bal-élet.

Wilson nem tartotta nagyra többek között Clemenceau-t. Azt állította róla, hogy — különösen ha nagy közönség előtt szólok — nagyokat füllentett. Ép olyan ösztönözéssel nyilatkozott elődjéről, Rooseveltről. Azt mondotta róla, hogy nagyzó és az igazságot gyakran feláldozza a népszerűség kedvéért. A biográfiában szerepe van Wilsonnak is, aki a háború rokkantjai között különösen a vakokat istápolta. Számunkra — mondotta — be van fejezve a háború, de a vakok számára életük végéig tartani fog.

A könyvet a legnépszerűbb Emil Ludwig művek között emlegetik.

CSÜRÖS EMILIA: Fü kizöldül ó sirtantón. Az erdélyi meseírás reprezentánsainak egyik legjobbját Csürös Emília. Fantáziája friss és romlatlan és alakító-készsége, főleg pedig elbeszélő-képességének folyamatosága peredeztfinálják arra, hogy írásai minél nagyobb népszerűsége tegyenek szert. Ez a kötet a magyarok történetének egyes meszerzésére alkalmas pontjait dolgozza föl bájjal és annyi lélekkel, hogy a nagyok is csak haszonnal olvashatják. A könyvben kedvesen szól a vajdahunyadi Erzsébet nagyrasszonyról, aki fiát várja az öt éves fogságból. Hunyadi János idejében zajlik le a kedves mese. Ezután Magyar Balázsról szóló történeteket olvasunk. Dónáth, a pásztor, már kolozsvári eset, a Törökváros történetét mondja el, amikor is Dónáth pásztor hozzásegíti a kolozsváriakat a törökök leigázásához. Bethlen Gábor öreg koráról szól az Apród című kedves anekdota és így folytatódik ez tizenegy gyermekmesén keresztül. Csürös Emília tehetsége ebben a könyvében is teljesében virágzik. A könyvet a Minerva adta ki tetszetősen.

Dr. MEZŐ FERENC: Napsugaras görög földön. Dr. Mező Ferenc kedvesen mondja el görögországi bolyongásait ebben a kicsiny könyvben. Rövid néhány hét alatt járta be az országot, amelynek régiségeit éppen csak megnézte. A mai Görögországot igyekezett tanulmányozni, főleg Athént, amelynek legmodernebb alkotása a Stadion. Ezen a sporttelepen rendezik a görögök torna és atlétikai versenyüket és itt tartják fényes sportünnepélyeiket. Az első athéni olimpiász 1896-ban zajlott le és fénypontja a marathoni futás volt. Akkor még kétséges volt, hogy ki lesz a győztes. Görögország azonban azon igyekezett, hogy görög nemzetiségű nyerje meg az első díjat és rengeteg ajándékot ígértek a győzőnek. A görögök kívánsága teljesült: Louis görög atléta futott be elsőnek és az állam ezért neki ajándékozta az Athén közelében lévő Marussi gyógyforrást, amelyből ő látja el ásványvízzel az egész fővárost. A leggazdagabb emberek egyike lett Louis, aki még ma is dédelgetett alakja nemcsak Görögország sportvilágának, hanem az egész görög közéletnek.

Korinthos volt a második stáció, a hatalmas város, amely Julius Cézár idejében Athént is felülmulat. A legerköltestlenebb és feslettebb városok egyike volt, ahol ma már csak romok jelzik a város egykori dicsőségét. A mai Korinthos főleg fából, vagy deszkából épült házakból áll, az emberek a gyakori földrengések miatt nem mernek kőházban élni. Dr. Mező Ferenc könyvét a budapesti Pallas irodalmi és nyomdai rt. adta ki.

HISZTÉRIÁS GYERMEK. Vértess O. József könyve. A napokban hagyta el a sajtót Vértess O. József dr.-nak a nemzetközi viszonylatokban is kitűnően ismert pszichológusnak legújabb könyve: *A Hisztériás gyermek.* A szerző ebben a könyvében a gyermeki hisztériára vonatkozó eddigi kutatásokat foglalja össze világosan, áttekinthetően. A hisztéria szerinte nem betegség, hanem az alkati megnyilvánulási formája.

A hisztéria okát kutatva azt az érde-

kes megállapítást teszi, hogy a gyermekből azért ütöknek ki ezek az ideges tünetek, mivel benne az öröklött alkat csökkentértékűnek vélt megnyilvánulási formájával harcol. Ebből a nagyotakaras kilitástalan küzdelemből menekül a gyermek a hisztéria védelmi területére. Vértess szerint minden hisztériának célja van: kellemetlen helyzetek elől való menekülés. Az iskolába menettel előtti hányás, a gyermeknek kellemetlen órák előtti rosszullete stb. mind a célszerűség elmélet támogatói.

Az, amit Vértess a születési sérüléseknek és a szociális milliók a gyermeki hisztériával való kapcsolatáról mond, egész új világlátásba helyezi ezt a kérdést. A tünetek mechanizmusának ma-

gyarázata a szemléleti képekről, a tapintásról, az akarati és érzelmi életéről mondták a jövő nevelésének, pszichológiájának alapköveivé fognak válni.

A könyv behatóan foglalkozik a normálisok védelmével is s így ez a kitűnő mű nemcsak a beteg gyermekek, hanem az egészségesek nevelőihez, szüleihez is szól.

A hisztériás gyermek kezeléséről szóló rész a könyv koronája. Itt diadalt ül a tudós és a gyógyító nevelő végtelen nagy szeretete tárgya fölött.

Vértess Európá-szerzte ismert neve fogza a munkájával újból emelkedni fog. A könyv ára kötve 272 lej, füzve 204 lej.

Százmillió peso kölcsönt adnak Buenos-Ayres nagy bankjai a forradalmi kormánynak

Az Uriburu-kormány cáfolja a politikusok kivégzéséről terjesztett híreket

Newyork, szeptember 12. Buenos Ayresből jelentik, hogy 15 fővárosi nagybank vezetője ma megtartott értekezletén elhatározta, hogy a bankok Uriburu tábornok kormányának 100 millió peso kölcsönt bocsátanak rendelkezésére abból a célból, hogy az állam pénzügyi kötelezettségeinek teljesítésében fennakadást ne álljon be. A kölcsönt öt százalékos kamatozású és egy héten belül folyósításra kerül. Az Associated Press közli a buenos-

ayresi féléhivatalos távirati iroda cáfolatát azokkal a külföldön elterjedt hírekkel szemben, hogy a forradalmi kormányzat politikusokat kivégeztetett volna. E híreknek semmi alapjuk nincsen. A kormány a rend biztosítása után arra törekszik, hogy kellő időpontban visszaadhassa a lakosságának a közszabadságokat és olyan alkotmányos kormányt szemeljen ki utódjának, amely az országot a válságból kivezető uton tovább vezeti.

A trieszti ítélet a béke veszedelme

A sortüzre az egész kulturvilág elszörnyedésének hangja a válasz

Párizs, szeptember 12. Az egyes francia lapok részletesen kommentálják a trieszti vészbírósági ítéletet. Így a Populaire ebből az alkalomból megállapítja, hogy a fasiszta rezsim csak a terror révén tudja magát fenntartani. Mussolini a lap szerint elrendelte, hogy bestialis ítéletet hozzanak az azal a szándékkal, hogy megfélemlítse a jugoszláv népet, hogy letörje a fasiszta rezsim elleni ellenállást és hogy ezzel az ítélettel megteremtse a kiindulópontot egy még agresszívabb külpolitikára Jugoszlávia felé. A kimondott ítélet alapján Mussolini meg fogja vádolni Jugoszláviát és Franciaországot azzal, hogy antifasiszta akciót folytatnak. Az olasz diplomácia még agresszívabb lesz Jugoszláviával szemben és ilyen módon veszélyeztetni fogja a Balkán békéjét. A trieszti ítélet — teszi hozzá a lap — arra kellene, hogy készítse az európai kormányokat, hogy szilárdabb politikát folytassanak Olaszországgal szemben, amely erkölcsi tekintetben

izolálná a faszimust. Elég volt a gyengeségből és előzékenységéből.

A Paris Soire szerint a trieszti ítélet undort vált ki a speciális bíróság ellen, amely igazi szerve a hivatalos terrorizmusnak, minthogy nincs meg a bírói függetlensége. A fasiszták viselik a teljes felelősséget egy esetleges szláv szeparatista mozgalomért. Nyolc évvel ezelőtt Olaszországban nem is volt kisebbségi kérdés, most azonban ez a kérdés a napirendre került a fasiszták elnyomó és denacionalizáló politikája folytán.

Az elitáltak — állapítja meg a lap — kényszerítve voltak a védekezésre, hiszen fasiszta részről provokálások és gyilkosságok történtek a határmenti zónában, ahol pedig nagylelkű, embe-riességen felépülő politikát kellene folytatni. A trieszti ítélet következménye újabb nyugtalanságok keltése lesz. A trieszti sortüzre az egész kulturvilág elszörnyedésének a hangja fog válaszolni.

Veszélyben forog a keleteurópai zsidóság újjáépítési munkája

Az ORT vezetőségének vészkiáltása

Berlin, szeptember 12. (Az Uj Kelet tudósítójától). A keleteurópai zsidóság súlyos gazdasági helyzetéről tartott Berlinben sajtóankétot az ORT szövet-

ség vezetője. S. Frankfurt professzor és dr. A. Singalowsky. Rámutattak azokra a kapcsolatokra, amelyek közvetlenül összefüggnek a keleteurópai zsidó tö-

Szülők figyelmébe!

A Clujon ujonnan megnyílt, ujonnan berendezett ort. zsidó

leány internátusban

str. Iuliu Maniu 9

állami gimnáziumból kimaradt

leánytöve dékeket s akképzett tanerők kés-itenek elő magánvizsgákra. Jelentkezők még korlátozott számban felvétetnek. Nyelv és zeneoktatás

megek példátlan gazdasági krízisével.

Az amerikai zsidóság krízise

Az amerikai pénzpiacra bekövetkezett depresszió — mondották az ORT képviselői — Európa gazdasági körében is élénk nyugtalanságot keltett és ez a nyomás ezen a réven is súlyosan befolyásolta a zsidó existenciákat. A keleteurópai zsidóságnak legalább egyharmada amerikai rokonaitól kapott segélypénzeket és az itteni tömegek fölségélyezési akcióját is főleg Amerikából támogatták. Amerikában pedig éppen a zsidók vannak súlyos helyzetben, akik főleg kereskedelemmel és kisiparral foglalkoznak, vagy gyári munkások, tehát olyan foglalkozási ágakban keresik kenyérüket, melyet a krízis legközvetlenebbül érintett.

Az előadók ezután számokat és tényeket vonultattak fel, amelyek kézzelfoghatóan illusztrálják azt a krízis következtében hanyatlóban van.

Hivatásbéli átesoportosítás

Az ORT szövetség 1926—1929-ig 3 millió dollárnyi költségvetéssel dolgozott. Mezőgazdasági gépeket, fölszereléseket, iparosok számára szerszámokat szerzett be, munkásbankokat támogatott és Szovjet-Oroszországban hozzásegítette a zsidó telepéseket vetőmagvakhoz és egyéb mezőgazdasági szükségletekhez. 1926-ban az ORT kerekén 1,295,866 dollárt kapott. A Joint és az amerikai ORT gyűjtése ennek az összegnek 60 százalékát tette ki. A szervezkedési munka megindult és 1927-től kezdve már a keleteurópai zsidó tömegek önségélyező akciójára is sikerült jelentékeny összegeket előteremteni. A főcél az volt, hogy a zsidó tömegeket hivatásukban átesoportosítsák, hogy mezőgazdákat és lehetőleg muszaki embereket, önálló iparosokat és szakszerűen kiképzett gyári munkásokat adjanak a társadalomnak.

Szakmai iskolák

A hivatásbéli átesoportosítás terén a következők történtek: fölláttattak 103 szakmai iskolát, közöttük néhányat gyári jelleggel, ahol zsidó munkásokat képeztek ki ipari munkára. 1929 december 31-ig 7,779 volt a látogatók száma. A képzettek közül 80 százalék új szakmájában tudott elhelyezkedni. Mezőgazdasági tevékenysége az ORT-nak 179 szovjetoroszországi községre terjedt ki körülbelül 5 ezer családát javára. Lengyelországban 1,152 családot támogatott mezőgazdasági nivója emelésében, Beszarábiában 450 családot az ORT. E munka eredményeként kell elkönyvelni, hogy az orosz kolóniákban intenzívvé vált a tejgazdaság, a szőlőtermelés és az állattenyésztés. A zsidó mezőgazdasági szövetkezetek megteremtése Lengyelországban és Beszarábiában szintén az ORT érdeme. E két helyen együttvéve 1,600 gazdaság részeseit támogatásban. Oroszországban a 36 farm közül 17 már teljesen van és 1,600 egyént foglalkoztat az egykori deklasztáltak sorai közül. Közlebről megnyíló szövetkezeti gazdaságok újabb kétezer deklasztált száma mára fognak emberi életet jelenteni.

Veszélyben a vívmányok

Mindezek a vívmányok — mondotta dr. Singalowsky — veszélyben forognak. Amerikában nagyon gyéren folynak be a pénzek, úgy, hogy az ORT szövetség egyelőre nem tud egyebet csinálni, minthogy 50 százalékkal redukálja a beszarábiai és lengyelországi mezőgazdasági költségvetését, leépíti a szakoktatást és a propagandát. De még így sincs biztosítva a költségvetés. A vezetőség elhatározta, hogy Kelet- és Nyugat-Európában szükség-akciót indít és fölkéri az országok ORT barátait, hogy támogassák a munkáját. Mindezek előtt a zsidó községekhez és egyesületekhez intéztek felhívásokat. Azt hiszik, hogy a nagy és fontos ügyre való tekintettel a zsidó közösségek gondoskodni fognak róla, nehogy az eddigi szép munka összeomoljon.

A gyümölcszállítványokat szabályozó kísérlet. Románia jelentős gyümölcs-exportját nagyban akadályozta az, hogy a multakban a CFR megtiltotta, hogy a gyümölcszállítványokat megbizottak kísérhessék. Ezt a régebbi rendelkezést most megváltoztatta és megengedte, hogy a szállítványokat kísérhessék. A kísérőnek III. osztályú jegyet kell váltania.

Ha azt akarja, hogy hírdetése elrejtősen legyenek, hirdessen az Uj Keletben.

Három váltás

Bucuresti—Bu
(Az Uj Kelet tudósítójától) Hosszabb ciklikai helyzetet jelez a román közélet — aki fel nem tart a holnap? Vannak akik aggódnak a haladását, Elvezőik vannak nos dezorientált politikai helyzetet natkozólag néhány „Itt van mind magatartása, amely döntően a kormány sorsát, vagy máját meghatározza ten is kezelik az az uralkodó és a között lezajlanak lehet állítani, hogy a közeljövőre néz kardinalis pontbó

1. Rend a pénz
2. Nyugalom az
3. A hadsereg

Nem kívánunk az Adevarul — a jával foglalkozni, natkozoan akarunk gáltatni. A pénzügyi teni annyit jelent, egyensúlyozott költségvetés, Mindazok ják, hogy a 32 millió és mellett 17 millió személyzet fizet nálnak tényleges költségvetés a val személyzeti reduk az, hogy új jöve kreálni, az egyens egyetlen módja te A hoinap kormány személyzeti reduk legyen a legvérese Ez a feladat arra ruli, amely deca költségvetés megstában hatalmon le parasztpártnak les áldozatot megöve től, amelynek trad ösztöndíjnak szü el és mint nyugdíj, pedig szükség lesz dozati kormányra, tok támogatásával ségvetés szükséges az, amit ma még n

Lehetséges, hogy lalni e nehéz felada esetleg arra gondol adat teljesítése fel az uralkodó támoga ellenzéki pártok n san agítálni e kérd ban egy kérdés, am meg kell előzőleg a helyzetének problé nyes ügy vár elinté lyekről Vaida belü sát kívánják. Ann történt az utóbbi l nemzeti parasztpár Vaida belügyminis ségét. Az erdélyiek hogy egyes taranis megfontolt szándék elemeinek komprom nak. Ilyen körülmé ha Maniu azt mon legi kormányt csak buktathatják meg. Hogy a nemzeti ja-e a hatalmat, az ru—Mihalache hárt tartásától függ. Ha nak az ellenzékbe kormányzás jelenleg lemetlenségeit vállal végén kormányváls

Három program valóra váltását kívánja a király:

1. Rend a pénzügyekben
2. Nyugalom az országban
3. A hadsereg felszerelése

Kibontakozás előtt áll a belpolitikai krízis

Bucuresti—Bukarest, szeptember 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Adevarul hosszabb cikkben foglalkozik a politikai helyzettel, amelyet általános tájékozatlanság jellemez. Nincs olyan politikus, — ellenzéki vagy kormányparti — aki fel nem tenné a kérdést: mit hoz a holnap? Vannak pesszimisták, akik azt mondják, hogy a mai helyzetre nincs megoldás. Vannak olyanok is, akik aggódva figyelik az események haladását. Ellentétes hírek, végtelen verziók vannak forgalomban, az általános dezorientáltságban lehet azonban a politikai helyzet jövő alakulására vonatkozólag néhány támpontot találni.

„Itt van mindenekelőtt is a király magatartása, — írja az Adevarul — amely döntően fogja a jelenlegi kormány sorsát, vagy a jövő kormány formáját meghatározni. Bármily diszkrét is kezelik azokat a vitákat, amelyek az uralkodó és a politikai személyiségek között lezajlanak, annyit határozottan lehet állítani, hogy a király programja a közeljövőre nézve a következő három kardinális pontból áll:

1. Rend a pénzügyekben.
2. Nyugalom az országban.
3. A hadsereg felszerelése.

Nem kívánunk e pillanatban — írja az Adevarul — a program 2. és 3. pontjával foglalkozni, csupán az elsőre vonatkozóan akarunk néhány adatot szolgáltatni. A pénzügyekben rendet teremteni annyit jelent, mint ténylegesen kiegyensúlyozott költségvetést adni az országnak. Mindazok számára, akik tudják, hogy a 32 milliárd lejes költségvetés mellett 17 milliárd lejt költünk el a személyzet fizetésére, világos, hogy nálunk ténylegesen kiegyensúlyozott költségvetés a valóságban nagyszabású személyzeti redukciót jelent. Evidens az, hogy új jövedelmeket nem lehet kitalálni, az egyszemély helyreállításának egyetlen módja tehát a takarékoság.

A holnap kormányának nagy műve a személyzeti redukció megvalósítása kell legyen a legvéresebb áldozatok árán is. Ez a feladat arra a kormányra fog hárulni, amely decemberben, tehát az új költségvetés megszavazásának pillanatában hatalmon lesz. Hogy a nemzeti parasztpártnak lesz-e bátorsága ezt az áldozatot megkövetelni attól az országtól, amelynek tradíciói szerint a román ösztöndíjasnak születik, tisztviselőként él és mint nyugdíjas hal meg — vagy pedig szükség lesz egy ugynevezett áldozati kormányra, amely az összes pártok támogatásával véghezviszi a költségvetés szükséges amputálását — ez az, amit ma még nem lehet tudni.

Lehetséges, hogy Maniu el fogja vállalni e nehéz feladat felelősségét. Maniu esetleg arra gondol, hogy miután e feladat teljesítése feltétlenül szükséges s az uralkodó támogatását is élvezi — az ellenzéki pártok nem fognak tulságosan agitálni e kérdés körül. Van azonban egy kérdés, amelyet mindenképpen meg kell előzőleg oldani: a párt belső helyzetének problémája. Egy csomó kérdéses ügy vár elintézésre. Bizonyos helyekről Vaida belügyminiszter távozását kívánják. Annyi törvénytelenség történt az utóbbi hónapokban, hogy a nemzeti parasztpárt nem vállalhatja Vaida belügyministerségének felelősségét. Az erdélyiek viszont azt állítják, hogy egyes taranista miniszterek előre megfontolt szándékkal a párt erdélyi elemeinek kompromittálásán fáradoznak. Ilyen körülmények között érthető, ha Maniu azt mondotta, hogy a jelenlegi kormányt csakis belső ellenségei bukthatják meg.

Hogy a nemzeti parasztpárt elhagyja-e a hatalmat, az a Iunian—Madgearu—Mihalache hármasszövetség magatartásától függ. Ha ezek inkább akarják az ellenzékbe menni, mintsem a kormányzás jelenlegi formájának kellemetlenségeit vállalni, úgy szeptember végén kormányválság lesz. Ellenkező

esetben Maniu fogja az 1931. évi költségvetést megszavaztatni.

Befejezés előtt állanak a Mezőgazdasági Hitelintézet tárgyalásai

Genfi távirat szerint a Mezőgazdasági Hitelintézet felállításával kapcsolatos tárgyalások befejezés előtt állnak. A szerződést októberben fogják megkötöni. A kölcsön összege másfélmilliárd lej, amelyet francia, holland és svájci pénzügyesek fognak felhozni. A kölcsön folyósításához szükséges az, hogy a Mezőgazdasági Hitelintézetéről szóló tör-

vény egyes szakaszait előzőleg módosítsák.

Averescu kihallgatást kér a királytól

Presan tábornok audienciájának híre eddig nem nyert hivatalos megerősítést és így az ahhoz fűzött kombinációk sem. Averescu marsall is kihallgatást kér a királytól. A marsall ez alkalommal fel akarja tárnai az ország helyzetét az uralkodó előtt és egyben a néppárt koncepcióját is ismertetni kívánja a megoldandó problémákat illetően. Politikai körökben azt hiszik, hogy az

audienciára a jövő hét elején fog sor kerülni.

Tudvalevőleg Duca is királyi kihallgatást kért. Ennek az audienciának az időpontját még nem állapították meg. Ezzel szemben Angheliescu volt közoktatásügyi miniszter tegnap audiencián volt a királynál és beavartott körökben úgy tudják, hogy Angheliescu azóta az új alkotmányos rend leglelkesebb híve lett.

Stere megkezdte offenzíváját

Stere megkezdte a politikai offenzíváját a kormány ellen. Tegnap híveivel Tutovaban ülést tartott, amelyen élesen támadta a kormányt. Stere szerint Beszarabia érdekei teljesen el vannak hanyagolva a kormányban, mert Pan Halippa nem megfelelő reprezentánsa ennek az országrésznek. Követelte, hogy mondassák le Pan Halippát. Egyben bejelentette, hogy a felirati vitában nagy beszédet fog mondani a beszarabiai helyzetről.

Maniu miniszterelnök tegnap hosszabb megbeszélést folytatott dr. Lupuval. A megbeszélésnek információink szerint nem volt politikai jellege. Dr. Lupu a tutovai prefektus ellen terjesztett panaszokat a miniszterelnök elé.

A nagyváradi Tábla ma tárgyalja Berinde és Dumitrescu szabadlábraelhelyezési kérését

A két antiszemita pap levelet irt nagyváradi védőjének, amelyben „leleplezik“, hogy miért nem fellebeztek eddig

Oradea-Mare—Nagyvárad, szeptember 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Berinde és Dumitrescu, a Máramaros szigetén letartóztatásban lévő borsai lelkész-agitátorok levelet irtak nagyváradi védőjükhöz, dr. Cotrus ügyvédhez. Ez a Cotrus egyike azoknak, akiket három évvel ezelőtt a nagyváradi diákrombolásokban való részvétel vádjára alatt letartóztattak s akinek ügyét annakidején a kolozsvári hadbírósg is tárgyalta. A levélben Berinde és Dumitrescu mindenekelőtt is elmondják, hogy miért nem fellebeztek eddig a máramarosszigeti vádtanácsnak azon határozatát, amellyel további fogvatartásuk felett döntött.

„A törvényszéki elnök megígérte nekünk — írják a lelkészek —, hogy siettetni fogja a vizsgálat menetét és szabadlábraelhelyezni annak be-

fejezése után, ha nem fogunk zavart csinálni. A vezetőügyész és a vizsgáló bíró már öt nap óta dolgoznak a vádirat elkészítésén, vagyis annak megállapításán, hogy vád alá helyezzenek-e bennünket, vagy odakonkludálnak, hogy ártatlanok vagyunk. Mi valószínűnek tartjuk, hogy ez utóbbi nem fog bekövetkezni s nem fognak bennünket szabadlábraelhelyezni. Szeptember 2-án szabadlábraelhelyezték az öt, velünk együtt letartóztatott diákokat, csupán mi ketten maradtunk tovább a fogságban, a három borsai paraszttal együtt. Kérésünk, hogy velünk egyenlő elbánásban részesítsenek bennünket is, hiábavaló volt.

— Hirt kaptunk arról, hogy harcoss társainkat mindenütt szabadlábraelhelyezték már. Mi azonban már két hó-

napja ülünk a fogház falai között. Megelégtünk már ezt a kínolást, amelyet talán nem is bánánk, ha valóban bűnösnek éreznénk magunkat. A levélben ezután következő két mondatot a máramarosszigeti fogház igazgatója kihuzta. Berinde és Dumitrescu köszönetet mondanak Cotrus utján dr. Amos Francu kolozsvári ügyvédnek, ismert antiszemita agitátornak a hozzájuk eljuttatott értesítésekért és üzenetekért.

Végül közlik, hogy mégis elhatározták magukat a szigeti vádtanács határozatának megfellebbezésére. A nagyváradi tábla ma délelőtt összeül, nem bizonyos azonban, hogy a két lelkész ügyét tárgyalni fogják, mert az iratok ma délig nem érkeztek meg a nagyváradi táblához.

Egy hónappal meghosszabbították a Timiseana-bank igazgatóinak vizsgálati fogságát

A vádlottak megfelelő kaució ellenében mégis kérhetik szabadlábraelhelyezésüket

Cluj—Kolozsvár, szeptember 12. Két napig tartó zárt tárgyalás után, amelynek keretében számos tanukihallgatás is történt, hirdette ki végzését a kolozsvári törvényszék vádtanácsa a Timiseana bank három igazgatójának szabadlábraelhelyezési kérésének ügyében. A döntés kihirdetése szépszámu érdeklődőt vonzott a tárgyalóterembe, míg a folyosón Mero Rezső felesége és több hozzátartozó várta izgatottan az eredményt.

Déli 12 óra után néhány perccel vonult be Várnav bíró elnökletével a bíróság, de minthogy a vádlottak még nem voltak jelen, rögtön vissza is vonult. A következő percben egy fegyházaór kíséretében már be is lépett a terembe Arzenovici Gyula és Mero Rezső igazgató ügyvédek kíséretében. Rövid, de idegfejesítő várakozás után a bíróság ismét megjelent és Várnav tanácselnök konstatálta:

— Az első számu vádlott nincs jelen, a klinikán van. A második számu vádlott jelen van, a harmadik számu vádlott, Mero Rezső is itt van.

Ezután sietve olvassa föl a kezében lévő papírlapról a döntést. A bíróság elutasítja a vádlottak kérését és a vizsgálati fogságukat újabb egy hónappal kénytelen meghosszabbítani. Nem lehetett teljesíteni a vádlottak kérését, mert a terhükre irt cselekmények nagyrésze olyan természetű, hogy nem esik amnesztia alá. A vizsgálati fogságot meg kellett hosszabbítani, miután a vizsgálat még nem fejeződött be és szabadlábraelhelyezésük esetén esetleg befolyásolhatják a per tanút. A bíróság megadja azonban a vádlottaknak azt a lehetőséget, hogy bizonyos összegű kaució felajánlása mellett a vizsgálóbíró utján kérjék szabadlábraelhelyezésüket.

A bíróság gyorsan elhagyja a termet. A vádlottak védőikre néznek. A vélelnek megoszlanak abban, hogy előrelátható volt-e ez a döntés, vagy sem. Ez egyébként nem nagyon érdekli a vádlottakat, akiket kínosan érintett a vizsgálati fogság meghosszabbítása. A védők még nem döntöttek afelől, hogy megfellebbezik-e a vádtanács döntését azon az alapon, hogy nem tartják szük-

ségesnek a további fogvatartást, vagy pedig fellebbezés nélkül kauciót ajánlanak fel védenekik nevében. Valószínűleg mégis fognak fellebbezni és ha a tábla sem helyezi szabadlábraelhelyezési kérésüket, csak akkor folyamodnak a kaució felajánlásának lehetőségéhez. Ez utóbbi esetben a tábla döntése szerda előtt nem történhet meg.

— Két kisebb földrengést észleltek

Budapesten. Budapestről jelentik: A györmegyei Nyulfalu és Gyömöre községekben tegnap két ízben földrengést észleltek. A rengés károkat nem okozott.

— NAGY TÜZ PUSZTÍTOTT EGY VESZPRÉMMEGYEI KÖZSÉGBEN. Budapestről jelentik: A veszprémmegyei Kisszölös községben ma éjszaka 17 lakóház és 21 pajta porráégett. Emberéletben nem esett kár. Számos sertés és baromfi a tűz áldozatává lett. A tüzet reggelre sikerült lokalizálni. Kitérésének oka ismeretlen.

Száz hajója, ezerötszáz kilométeres vasutvonal, külön telefonhálózata és óriási néger munkásgárdája van a leghatalmasabb banántrösztnek

Amíg a banán eljut idáig — Középamerika ura az UFC

Tözharcok a konkurens banánvállalatok bevásárlóeregei között

London, szeptember 12. A gyufatröszt hatalmának, érdekszférájának kibővülése mellett, kevesebb zajjal, de annál több erőszakossággal nyomul előre az United Fruit Company, röviden a banántröszt, amely harminc év nehéz munkájával, a Kreuger trösztökhöz hasonlóan politikai uralomhoz jutva, Közép-Amerika ura lett és a banántermelés kizárólagos ellenőrzésével a világ egyik legnagyobb, legsokoldalubb világ gazdasági alakulatává izmosodott. Középamerikai vasutaink ura, több, mint száz hajóval tengeri forgalmának kizárólagos lebonyolítója, hetven ezer hivatalnok és munkás kenyéradója, alaptőkéje pedig: 100 millió dollár s így nem csoda, hogy a gyufatrösztökhöz hasonlóan, a banántrösztnek is jelentős irodalma van, így: R. Rung és az angol William Fawcett banánkönyvei, Ruchmann nagy munkája a banánültetvényekről, amelyek alaposágát erősen megközelíti dr. Wilhelm Bitter kitűnő könyve: „Die Eroberung Mittelamerikas durch den Bananen Trust.“ (Westermann Verlag, Braunschweig.)

A fejlődő banánkereskedelem

Dr. Wilhelm Bitter szerint a banán mint a fogyasztási cikk a felvevőképesség újabb meg újabb lehetőségeivel, a termelő államok közötti szállítási technikai megállapodásokkal, egyre jelentősebb tényezője lett a világpiacnak s a banán fogalma alatt a modern banánkereskedelem és a fejlődése kezdetén lévő banánipar nyomul előre, hogy a közgazdasági javak kieserőléésében a banántermelés kvantumával arányban álló térhez jusson.

Hogy a banánkereskedelem fejlődése milyen arányú, azt az egyes országok importja igazolja. Németország 1893-ban nyolcmillió, 1913-ban már tizenhárommillió, 1925-ben pedig 20 millió márká értékű banánt importált, Anglia fogyasztása pedig a világháború előtti 1 millió esomóról maig a tízszerezésére, tehát 10 millió esomóra szökött fel. Az Unió saját (elsősorban kaliforniai) banán termelése mellett ma már 25 millió dollár értékben importál banánt. A banán, mint új fogyasztási cikk, igen népszerű, elsősorban a nagyvárosok lakossága táplálkozásának radikális megváltoztatásával, a könnyen emészthető szénhidrátos (gyümölcscukor és keményítő) anyagokat tartalmazó táplálékokra való áttérésével, mert hiszen a banánban 20 százaléknál több a kalória, mint a krumpliban.

Közép-Amerika a világ banánexportja negyven százaléka adja. 1804-ben indult meg onnan az első banánexport, amely azután 1877-ben a Baker-cégből alakult Boston Fruit Co. irányítása alá kerül, amely társaság egyúttal az első, nyilvános számadásra kötelezett banánkereskedelmi társaság Közép-Amerikában. Legelőször Jamaica exportált, majd Cuba és Honduras s az északamerikai kikötőkben egy-egy szebb esomó banánért 7 dollárt is fizettek, amelynek beszerzési költsége hajótérrel együtt legfeljebb 50 cent volt. A Boston Fruit Co.

mellett akkor már Unióbéli gyümölcs-exportőr dolgozott Közép-Amerikában: Preston és Keith s kitartásukkal, ügyes pénzügyi tranzakcióikkal, vállalataik egyesítéséből később az United Fruit Co alakult.

A nyolcvanas évek elején Prestonék vezető szerephez jutnak a Boston Fruit Co.-nál s annak alaptőkéjét 120.000 dollárra növelik. 1899-ben már több vállalatot olvasztanak a Boston Fruitba s ezeket a banánexport fellendítése mellett, banántermelő társaságokká szervezik át. Az exportot később a The Fruit Dispatch Co. elnevezésű új alapításuknak engedik át. A következő években viharok, szárazság, árvizek pusztítanak s a Közép-Amerikában újra meg újra fellángoló forradalmak következtében Prestonék kooperálni kezdenek Keithékkal ugyanakkor, amidőn azok Costarikában, Peruban az első vasuti vonalakat építik a végtelen banánültetvényeken át, amely vasutvonalak valamennyi jöfökvésű kikötőbe torkolva a mérhetetlen mennyiségű banánt közelítik a világpiacok felé.

Prestonék: Keithékkal egyetemben az épülő vasuti vonalak mentén plantagekat vásárolnak, azonfelül az érdekelt államoktól építési költségek megtérítéséül igen jutányos áron óriási kiterjedésű ültetvényeket kapnak s a vasuti vonalakkal megalapított „Pan-american Railway“-vel Közép-Amerika 300.000 esomós évi banánexportját 1900-ra már 50 millió esomóvá növelik.

Megalakul az U. F. C.

1900-ban a kooperáló Prestonék és Keithék teljesen fuzionálnak s megalakítják az „United Fruits Co.“-ot (U. F. C.) a banántröszt első holding company-ját. Nyolc Preston és három Keith vállalat olvadt bele a holdingba, amely a vállalatok részvényeit átveszi, újabb társaságokat alapít s a társaságok nyereségét a termelés és az elhelyezés racionalizálást szolgáló újabb társaságok alapítására fordítja. A „Tropical Steamship Fruit Co.“ a banántröszt kereskedelmi flottájának társasága, az óceánon tuli exportot továbbra is a fentemlített s a nyolcvanas évek derekán alapított Fruit Dispatch Co. bonyolítja le s a banántermelés mellett megalakuló nádeukorgyárt, így elsősorban Cubában, Nipe Bay Co. alatt az U. F. C.-höz szorosan hozzáfűzött cukorgyári holdinggá szerveződnek, amelynek így az Unióbéli cukortrösztre (az American Sugar Refining-ben) elsőrendű befolyása van. A banántröszt, a banán cukor és a banánkávé gyárak — Banana Food Co. alatt — hatalmas banánipart fejlesztenek, de ezeken túl hotelek, fürdők, villamosági vállalatok stb. légiói olvadnak be az U. F. C. vertikálisan felépített kombinatív trösztjébe.

Az évi átlagos nyereség 20—30 millió dollár között váltakozik s a részvényeseknek többször adott ingyenrészvénye ken felül, a 10 százalékos osztalék mellett évente 2 és fél—3 százalékos rendkívüli osztalék is kerül kifizetésre.

A világháború előtt a tröszt évi exportja 80 millió volt, ebből Közép-Amerika hatvan millió esomót adott.

Közép-Amerikából, a Fruit Dispatch Co. neworleansi központja és 60 Unióbéli kirendeltsége útján osztl évente legalább 20 millió esomót s abból a világ legjelentősebb fogyasztója: Newyork maga 10 millió esomót vesz. (Newyorkban működik az U. F. C. nemzetközi banánpropaganda szervezete). Honduras, Guatemala, Panama, Costarica és Jamaika kikötőiből kerül a banán az Unióba, míg Európában a londoni Elders & Fyffes cég képviseli a banántrösztöt s ennek a cégnek a banánt szállító angol hajóstársaságok részére a királyi brit kormánytól sikerült szubvenciókat kieszközölnie. Anglia évente kétféle esomó banánt vesz át a trösztől, de jelentős fogyasztója a tröszt egyéb déli gyümölcseinek is s az importált mennyiségek egy részét Európa többi államába tranzitálja.

A harcok konkurrenciája

Az Unióban: az U. F. C. erős és jelentős konkurrenciája az Atlantic Fruit Co. s ennek a konkurrenciának eszközeiben nincs válogatás. Az U. F. C. emberei igen gyakran fegyveresen szállnak szembe az „Atlantic“ banánbevásárlóival és munkásaival.

Az U. F. C. munkásgárdája: négerkéből, mesticekből verődött össze, akik a banántermelés és gyűjtés fárasztó munkájáért, napi tíz órában: egy dollárt kapnak, azonfelül lakást, gyermekeiknek iskolát s a tröszt „Medical Department“-je orvost, patikát ad.

BUZIÁS gyógyfürdő

(Román Neuheim)

páratlan szénsavas radioaktív sósavas forrásvizekkel.

Biztos gyógyhatás szervi, elhízásos érmezesedések szív és vérkeringési zavaroknál, vesebaj, vérszegénység, izomszűz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén.

Női betegség, a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezőek nyomán fellépett idegbajok (Tabes etc) eseteiben a legjobb eredménnyel gyógyít.

Természetes szénsavas sósavas fürdők, ivókúrák, szakszerű orvosi kezelés, kitűnő kezelés, kitűnő konyha, elsőrendű szállodák, diétás penziók mérsékelt árral.

Uj modern uszoda napfényes stranddal.

Fürdőidény május 15-től október 1-ig.

Prospektust, felvilágosítást szívesen küld

Muschong Buziási Gyógyfürdő R.-T. Fürdőigazgatóság Buziás (Báránt)

De tul az „United Fruit Co.“ világgazdasági és kulturális jelentőségén, kulturális szerepén, amellyel középamerikai tropikus övön, kis államok politikai esel szövényein át imperialista hatalommal, ötven százalékat bírja a középamerikai vasutaknak, tehát a meglevő 3000 kilométer felét, azonfelül saját utai, rendszeres öszvérjáratok vannak, tehát az állam közlekedési feladatának nagy részét átvette s managing-direktorai valóságos reszortminiszterek.

Száz hajójának 220 ezer bruttó regiszter tonnagea van, azonfelül saját szikratáviróállomása, telefonhálózata s minden pillanatban felveheti a harcot az államok vezetői ellen, amit törvények, rendeletek szabotálása igazol.

Kétszáz ezer hektár saját területe s legalább százezer hektár bérelte van s ezek a területek, valamint az ezeken levő ültetvények, ipartelepek, lakóházak, kulturális célt szolgáló intézmények Közép-Amerika nemzeti vagyonának legjelentősebbje. Kereskedelmi kamarák, szubvencionált középiskolák, nyelvtanfolyamok stb. nyerneik teljes anyagi fedezetet az U. F. C. alapjaiból generációknak ad kenyeret, életlehetőséget s a panamerikanizmus reális idealizmusának megvalósítója. Közép-Amerika igaz ura: az United Fruits Co.

Az albán katonák nem tudnak irni, azért nagyok a katonai kiadások Albániában

Tirana, szeptember 12. Az egyik párizsi lap munkatársa, aki albániai köruton van, meginterviewolta Rauf Fico albán külügyminisztert, aki rendkívül érdekes nyilatkozatot adott. A beszélgetés során az újságíró elsősorban azt kérdezte, hogyan lehetséges az, hogy az albán hadsereg kiadásai az ország költségvetésének ötvenkét százalékát emésztik fel.

— Az nem felel meg a valóságnak — mondotta Rauf Fico külügyminiszter —, hogy a katonai kiadások a költségvetés ötvenkét százalékát teszik ki, de az tény, hogy sokkal nagyobbak, mint amennyinek lenni szabadna. Annak pedig, hogy olyan nagyok Albániában a katonai kiadások, csupán az az oka, hogy az új állam megalakulása idején az ország lakosságának még rendkívül nagy része volt irástudatlan és a kormány a hadseregen keresztül harcol az analfabetizmus ellen. Így aztán a hadsereg nagyrészt elvégzi az ország közoktatásügyi feladatait is. Jelenleg a katonai szolgálati idő nagyon sok, de ez éppen az irástudatlanság ellen irányul és amint az ország közoktatásügye már bizonyos nívóra emelkedett, akkor a katonai szolgálati időt fokozatosan hat hónapra fogjuk csökkenteni.

Primo de Rivera fia apja rendszerének visszaállítását propagálja

Általános sztrájk San-Szabastianban — Menekülésszerűen hagyta el Primo fia Lugo városát

Madrid, szeptember 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A spanyolországi San Sebastianban az utóbbi időben a rendőrség állandóan zaklatta a munkásokat. Vezetőiknél éjnek idején házkutatást tartottak és számosat közülük letartóztattak. A zaklatások elleni tiltakozás jeléül a munkások a városban általános sztrájkot proklamáltak. A lapok már napok óta nem jelennek meg. A sztrájkolók tömegekbe verődve megostromolták a közúti vasutat és megkísérelték a villamoskocsik felborítását. A taxisofőrök szintén csatlakoztak a sztrájkolókhoz, úgy hogy a kocsiforgalom is szűnt meg a városban. A sztrájkolók egy csoportja megtámadta az élelmiszerüzleteket. A rendőrség ekkor rájuk tüzelt és néhányat közülük súlyosan megsebesített.

Lugo városában szintén zavargások voltak. Itt Primo de Rivera fia és Calvo Sotelo volt pénzügyminiszter gyűlést

hivtak egybe, amelyen kritizálták a mai kormányt és követelték egy olyan szellemű diktatúrának a visszaállítását, amely munkát ad Spanyolország minden dolgozójának. A kormány hívei azonban megostromolták a helyiséget. A rendőrség szétoszlásra szólította fel a tömeget és szíjjel akarta zavarni a gyülekezőket is. Minthogy a rendőrség felhívásának senki nem akart eleget tenni, a rendőrség belelőtt az emberek közé. Öten életveszélyesen sebesültek meg. A könnyebb sebesültek száma körülbelül nyolcvan.

Primo de Rivera fia és Calvo Sotelo menekülésszerűen hagyták el Lugot. A kormány intézkedett, hogy Primo fia és a Primo-kormány egykori tagjai sehol ne tarthassanak propaganda-előadásokat.

Hirdessen az Uj Keletben

ANTON ROSENZWEIG

Alapítva 1890 ספרים האנדלוני Saját ház Zsidó könyvek és Talesz nagykereskedése

שליש Selyem talesz	135 lej
בו: תיבאל felszerelve	200 "
תורכי Török és gyapju	450 "
תלשק taleszek	400 "
מחור 9 drb. diszkótes	100 "
mindenféle ford. Machs.	40 "
מחור 4 drb. diszkótes	250 "
Machs. mindenféle ford.	280 "
Cidákli készen	40 lejtől

a Néps

Bulgár

Genf, szeptember 12. A népi közgyűlés Titulescu elnök bejelentése met és holland roványt terjesztette gáció azt kéri, hogy hozatal az indítvány terjesszék az illetés kisebbségi Hasonló a kérésnek a leszerelési nyet az indítvány bizottság elé kelly hozatal az indítvány később történik.

A mai ülésen holland delegátus állapította meg, összetartozandósá férfiak szolamavalságban me egymással szer gaikhoz és gazd közás politikájá szerint me gkell tétben van a nyeivel és a nép Elismeri, hogy döntőbíráskodás tézmények réva a háború előtti sek még mindig népeket most n ki, ha megbizony hogy a leszerelés ez év november tart ülést és a zettnek tartja jövő évre a les tet összehívja.

Genf, szeptember 12. figyelemmel kís széléseket, amelyek legatusai és Bethlen info személyesen is pai államokna vallott felfogás tott helyről kö mok állásfoglal nálni a jövőbe politika irányv A lapok szer rokonszenvvel ledését, mert i kult ki, hogy g diktálja az egy pai agrárállam működését.

Prága, szeptember 12. lap egyik munk getést folytatott cellárral, aki juttatta azt az rövidesen Ben

Mezőgazdasági és Takarékpénztár

Cluj-Kolozsvar Fiókintézetei: Dés, Silyvaniei-Szilágy Affiliált intézetei: Takarékpénztár nek Uioara-Sa 60 Foglalkozik a t Átutalások bel- és legp Engedély

Régi

A német delegáció kérésére a Népszövetség főbizottsága elé terjesztette a kisebbségi kérdés-komplexumot

Kisantant körökben rokonszenvvel fogadták Bethlen közeledését Bulgária fel akarja vetni a Népszövetség előtt a cadrilateri kérdést

Genf, szeptember 12. A népszövetségi közgyűlés mai délelőtti ülésén Titulescu elnök bejelentette, hogy német és holland részről egy-egy indítványt terjesztettek elő. A német delegáció azt kéri, hogy a főtávkari jelentés kisebbségi kérdés-komplexumát terjesszék az illetékes főbizottság elé. Hasonló a kérése a holland delegációnak a leszerelési kérdést illetően, amelyet az indítvány szerint a III-ik főbizottság elé kellene utalni. Határozat hozatal az indítványok tekintetében később történik.

A mai ülés első szónoka Belaerts holland delegátus volt, aki sajnálattal állapította meg, hogy az államok az összetartozandóság érzetét csak államférfiak szólamaiban ápolják, míg a valóságban mereven ragaszkodnak egymással szembeni bizalmatlanságukhoz és gazdasági téren az elzárkózás politikájához. Ennek Belaerts szerint meg kell szűnnie, mert ellenében van a világbéke követelményével és a népszövetségi szellemmel. Elisméri, hogy a háború veszélye a döntőbíráskodás terjedése és más intézmények révén kisebb, mint volt a háború előtti időkben, de a tett lépések még mindig nem elegendők. A népeket most már csak az elégténé ki, ha megbizonyosodhatnának afelől, hogy a leszerelést előkészítő bizottság ez év novemberében tényleg utoljára tart ülést és a Népszövetség elérkeztnek tartja az időt arra, hogy a jövő évre a leszerelési világerkezlet összehívja.

Bethlen tovább tárgyal a kisantanttal

Genf, szeptember 12. A lapok élénk figyelemmel kísérik azokat a megbeszéléseket, amelyek a kisantant fődelegátusai és Bethlen magyar miniszterelnök között folynak.

Bethlen informálni akarta magát személyesen is a közép- és kelet-európai államoknak az agrárkérdésekről vallott felfogásáról, mert mint beavart helyről közölték, a szomszédállamok állásfoglalásai fogják meghatározni a jövőbeli magyarországi külpolitika irányvonalát.

A lapok szerint kisantant körökben rokonszenvvel fogadták Bethlen közeledését, mert itt is az a felfogás alakult ki, hogy gazdasági kényszerűség diktálja az egymásra utalt középeurópai agrárállamok gazdasági együttműködését.

Prága, szeptember 12. A Bohemia c. lap egyik munkatársa Genfben beszélgetést folytatott Schober osztrák kancellárral, aki ennek során kifejezésre juttatta azt az óhaját, hogy szeretne rövidesen Benes cseh külügyminisz-

terrel tárgyalásokat folytatni Ausztria és Csehország közötti gazdasági közeledési program tekintetében.

A kisebbségek Curtiushoz fordulnak

Genf, szeptember 12. Curtius és Bethlen tárgyalásai elsősorban a közép- és kelet-európai agrárhelyzet körül forogtak.

Bethlen novemberben hivatalos látogatást tesz Berlinben.

Az európai kisebbségek több Genfben időző vezető személyisége felkereste ma Curtiust, akit informáltak a

kisebbségi sérelmekről.

Genf, szeptember 12. A népszövetségi tanács nem állandó tanácstagsági helyeire a közgyűlés szeptember 17-én ejti meg a választásokat.

Bulgária fel akarja vetni a cadrilateri kérdést

Bucuresti—Bukarest, szeptember 12. A Cuvântul jelentése szerint a román kormány arról értesült, hogy a népszövetségi tanács most folyó ülészáján a bulgár delegátus fel fogja vetni a legutóbbi cadrilateri zavargások ügyét. A bulgár delegátus rá fog mu-

Vámháború fenyeget Románia és Görögország között

A görögök lehetetlen pretenciói miatt felborulnak a román-görög kereskedelmi tárgyalások

Bucuresti—Bukarest, szeptember 12. Görögország és Románia között súlyos gazdasági konfliktus fenyeget. Görögország ugyanis felmondotta a román-görög kereskedelmi szerződést, mire a két ország delegátusai összeültek az új egyezmény feltételeinek megtárgyalására.

Nagy meglepetésre kiúnt, hogy a görögök olyan súlyos feltételeket szab-

nak, amelyek számunkra valósággal elfogadhatatlanok. Így többek között azt kívánják, hogy Románia mentesítse minden fogyasztási adó alól a görög árucikkeket. A román delegáció nem fogadhatta el a görögök proпозиcióit és miután a görög delegátusok ezekből nem engedtek, a tárgyalások megszakadtak. A görög kormány erre

szeptember 10-vel represszáliákat léptetett életbe és maximális díjtételekkel sújtotta ezen időponttól kezdve a román árucikkeket. A kormány kénytelen hasonló represszáliákkal élni, úgy, hogy amennyiben a megindult diplomáciai tárgyalások nem hoznak kiegyenlítést, a két ország között vámháború fenyeget.

Október 26-án Nagyváradon lesz az idej országrészi cionista konferencia

A Szövetség székhelyét nyomban a konferencia után Temesvárra helyezik át

Cluj—Kolozsvar, szeptember 12. (Az Uj Kelet tudósítójától). Mint ismeretes, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kisintézőbizottsága már hónapokkal ezelőtt elhatározta, hogy javasolni fogja a legközelebb összeülő cionista konferenciának a Szövetség központjának Temesvárra való áthelyezését s minthogy a javaslat minden valószínűség szerint egyhangú elfogadásra fog találni, már most megteszi a szükséges előkészítő intézkedéseket abban az irányban, hogy a Szövetség központja nyomban a konferencia után Temesvárra mehessen át.

A szövetségi központ áthelyezésének kérdésében az elmúlt napokban a temesvári és kolozsvári vezető cionisták értekezletet tartottak Nagyváradon, amelyen a kolozsvári központ részéről dr. Fischer József, dr. Marton Ernő, Fischer Lipót, Weinberger Nándor és dr. Szőnyi Géza vettek részt, míg Temesvárról Rothbert Jakab, Vermes Ernő, dr. Nobel Sándor és Reiter Lunka asszony vettek részt. A nagyvárad cionisták részéről megjelentek a tanácskozáson Nuszbaum Sámuel, dr. Bárdos Imre, Wasserstron Sándor, Rath Efraim és Blum Zsigmond.

A megbeszélésen az összes kérdésekben megegyezésre jutottak és megállapították a kolozsvári központ likvidációjának módjait. Elhatározták továbbá, hogy az idej országrészi cionista konferenciát október 26-án fogják megtartani Nagyváradon. A konferencia legfőbb tárgyalási anyaga a Szövetség áthelyezése lesz, éppen ezért időtartama az eddigi gyakorlat-

tól eltérően, csak egy napig fog tartani, hogy ezáltal is minél több delegátus számára tétessék lehetővé a konferencián való részvétel.

Az értekezlet részletesen megvitatta az országépítő alapok, a Keren Hajje-

szód és Keren Kajemeth kolozsvári irodáinak Temesvárra való áthelyezését s ebben a tekintetben is egyöntetű megállapodásra jutott. Az alapok irodái a szövetségi központtal egyidejűleg lesznek áthelyezve Temesvárra.

A cseh kormány betiltotta az olaszellenes tüntetéseket

Prága, szeptember 12. A cseh kormány betiltotta az olaszellenes és a szláv szolidaritást kifejezésre juttatni akaró tüntetéseket, amelyeket az isztiai kivégzésekkel kapcsolatban óhajtottak rendezni. A prágai sajtó egy része emiatt éles támadásokat intézett a kormány ellen és megbélyegezte a faszizmusnak a szlávok elleni büntető hadjáratát. A prágai olasz követ a kormánytól magatartása miatt szót emelt a kormánynál. Cseh hivatalos részről kifejezésre juttatták a kormány sajnálkozását a sajtó egy részének Olaszországellenes cikkei miatt, de ugyan-

akkor rámutattak arra, hogy Csehszlovákiában sajtószabadság van s a lapok a törvények keretei között szabadon írhatják meg a kormánynak nem tetsző véleményüket is.

Négymillió lejt vett be egy év alatt a dévai vámhivatal. Dévai tudósítónk jelenti: A dévai vámhivatal, melyet ezelőtt egy évvel állítottak fel, fennállása alatt vámokban négymillió lejt inkasszált be. Ebből hárommillió import-, egymillió exportvámokból folyt be.

gyfürdő
m)
dioaktív sósekkel.

alhizásos érelme-
ési zavaroknál,
szur, hólyaghurut
étén.
zavarok, fertőző
yomán fellépett
eben a legjobb

os-vasas fürdők,
kezelés, kitűnő
rendű szállodák,
akkal.

es stranddal.
któber 1-ig.

gyfürdő R.-T.
uziás (Bándi)

t Co." világgaz-
tőségén, kultu-
középamerikai
ok politikai esel
sta hatalommá
birja a közép-
ehát a meglevő
azonfelül saját
áratai vannak,
ési feladatának
nanaging-direk-
ninszterek.

r bruttó regisz-
lül saját szikra-
álózata s min-
eti a harcot az
amit törvények,
gazol.

aját területe és
berlete van s
int az ezeken
telepek, lakóhá-
olgáló intézmé-
emzeti vagyona-
Kereskedelmi
középkiskolák,
nyernek teljes
F. C. alapjaiból
eret, élethehető-
mus reális idea-
ja. Közép-Ame-
ed Fruits Co.

ni, azért
ániában

a nagyok Albá-
ások, csupán az
am megalakulá-
osságának még
volt irástudat-
dseregen keresz-
betizmus ellen.
nagy részt elvég-
sügyi feladatait
szolgálati idő
en az irástudat-
és amint az or-
nár bizonyos ni-
a katonai szol-
an hat hónapra

zerének

erüen hagyta

kritizálták a mai
egy olyan szel-
visszaállítását,
anyolország min-
kormány hívei
ak a helyiséget,
sra szólította fel
akarta zavarni a
hogy a rendőrség
em akart eleget
előtt az emberek
vesen sebesültek
ésültek száma kö-

és Calvo Sotelo
vták el Lugot. A
hogy Primo fia és
kori tagjai sehol
aganda-előadásó-

Uj Kelett en

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt

Cluj—Kolozsvar, Piata Unirii No 9
Fióktintézetek: Dej-Dés, Beclean-Betten, Cehul-silvaniei-Szilágycseh, Jibou-Zsibó, Záláu-Zilah
Affiliált intézetek: a Nagyenyedi "Kisegítő" Takarékpénztár Rt., Aiud Nagyenyed és ennek Uioara-Marosujvári fióktintézetek.

Saját tőkél 60 millió lei

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Átutalások bel- és külföldre legelőnyösebben és legpontosabban eszközöl.

Engedélyezett devizahely.

!! Őszi kötött ujdonságaink megérkeztek !!

Gyönyörű kötött tweed kosztümök és ruhák!
Harisnyák és fehérneműk nagy választékban!

„HERCULES“

czernovitzai gyári lerakat —: CLUJ, Cal. Reg. Ferdinand 13.

Régi, de jó a HOFER hintőpor, krém és szappan

Az Erec Jiszraeli eszrogért!

Jelentette már az Uj Kelet, hogy a világ zsidósága egy igaz zsidó szolidaritásra valló akciót indított meg, amely az Erec Jiszraeli szorgos zsidó kezek által termelt eszrog terjesztését célozza. A legnagyobb zsidó szervezetek, egymint: a Cionista Világszervezet, a Mizrahi, sőt az Aguda is csatlakozott e mozgalomhoz. A legnagyobb zsidó lapok teljes eredetijében közlik azt a 39 évvel ezelőti, közvetlen a korfui pogromok hatása alatt kibocsátott szöveget, amelyet azon idők legnagyobb gajonjai adtak ki s amelyben elítélik a zsidóságot a lemészárolt testvéreink elrabolt földjein görögök által termelt eszrog használatától.

Azóta az eszrogtermelés terén a helyzet megváltozott. Ugyanis Erec Jiszraelben, különösen a chaszid kolóniákon kezdtek intenzíven művelni az eszrogtermelést, ami keservesen sok fáradozás és verejtékes munka árán sikerült is s ma már az „Agudat Eszrog” szervezetben tömörült zsidó termelők (mert ma már arabok is termelnek) a görögökével vetekedő fajcszrogot hoznak ki. Az eszrog kasztrára a felügyeletet rabbi Kuk és rabbi Sonnenfeld jeruzsálemi főrabbi látják el, akik minden exportra kerülő csomagot lepecsételnek. Legutóbb közöttük Zirelsohn kisenevi főrabbi — az Aguda romániai exponensének felhívását és most az erdélyi orthodox rabbik zöme, élükön Fuchs Benjámin nagyváradi és Glasner Akiba kolozsvári főrabbiakkal, felhívással fordultak a zsidósághoz a fenti cél támogatása érdekében. Munkatársunk ezzel kapcsolatban felkereste Glasner Akiba kolozsvári főrabbit, aki a következőket mondta:

— Vegyes érzéseket váltott ki belőlem ez a kampány, ami a palesztinai eszrog érdekében megindult. Örvendünk, hogy végre kezdenek felismerni és véget akarnak vetni azon szegényteljes állapotnak, hogy milliókat juttatnak zsidógyűlölő görög kereskedők a zsidó piacra, hogy ezzel zsidó kezek verejtékes munkáját támogatnának Erec Jiszraelben. Viszont keserű érzés fog el engem, hogy még ma is agitációra van szükség, arra, hogy a zsidó tömegek ezt az évszázadokon elkövetett hibáikat belássák és orvosolják. Ugy tünik ez nekem, mint amikor a gyermekek édes-édesgékkel kell rávegyék arra, hogy táplálékot vegyen magához. „Am kőse oref” kemény, nyakas nép vagyunk és ha egyszer egy szokást a fejünkbe vesszünk, legyen az bármily rossz is, nehezen tudunk vagy akarunk lemondani róla. Ezelőtt nyolc évvel a szószékéről rámutattam e tarthatatlan állapotra. Aki azt állítja, hogy Istennek tetsző dolgot cselekszik azzal, ha a palesztinai eszrogot mellőzve és külső formájában talán szebb görög eszroggal a kezében mondja a Halleluját, nézetem szerint eltávolodott a miava szellemétől. A Midras szerint e négyféle növény szimbóluma a zsidógyűlölő népek vadszokása fölötti győzelmünknek, Isten ítélőszéke előtti győzelmünknek. A győzelmet jelképezi a zsidó földön, zsidó kezek által termelt eszrog. Az idegen, görög pedig a bünt, az egyenletlenséget, testvér gyűlöletet, a rabságot és a galutot jelképezi. Nem e paradoxon az örömnépen a galutra emlékeztető görög eszroggal önézetünk megszégyenítése és öntudatunk megtagadása volna. A hit, a szerete, a szabadság, a megváltás, a zsidó győzelem egyedüli szimbóluma az errec jiszraeli eszrog.

Zsidók! Gondolkozzatok és válasszatok!

Michell-Katalog 931
Európa 205 lej, Übersee 265 lej, registerrel 30 lej-el több. Európa-Übersee 350 lej, registerrel 400 lej

Lepage, Cluj
Vidékre utánvétel küldi

KÖZGAZDASÁG

A Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetsége újra erélyes akciót indított az áru-egyenérték tarifa módosításáért

Cluj—Kolozsvár, szeptember 12. (Az Uj Kelet tudósítójától). Három éve már, hogy ugy az ipar, mint a kereskedelem harcot tolytat a Manoilescu-téle vámtarifával egyidejűleg 1927 júliusában életbelépett áru-egyenérték tarifa módosításáért. Ez a tarifa a forgalmi- és luxusadó kiszámítása szempontjából olyan magas átlagértékkel tünteti fel a különböző ipar-cikkeket, amely messze mögötte marad a reális piaci áraknak, különösen, ha tekintetbe vesszük, hogy három év alatt az összes cikkek ára különben is visszaesett. Ez év júniusában a kormány megígérte, hogy szeptember közepén revízió alá fogja venni az egy-ségtarifát, amire egyébként maga a vámtörvény is kötelezi a minisztériumot, de eddig minden három-három hónapban egyszerűen csak meghosszabbították módosítás nélkül az eredeti tarifát.

Ezzel kapcsolatban a kereskedelmi és

iparkamarák szövetsége lépéseket tett a minisztériumnál abban az irányban is, hogy az egységtarifában ne a vámtételek szerint szerepeljenek a különböző árucikkek, miután ezek a tételek nem mindenkor precizek, illetve nem felelnek meg az egy kalap alá vett árucsoportok differenciált cikkeinek. Ugyancsak változtatni kell az egységár-tarifán amiatt is, mert míg abban a vámtételek eső súlyegység csak egyféle, a forgalomban levő cikkek mérése többféle mértékegységgel történik.

A vámhivatalok részére kiadott instrukciók az áruk egyenértékébe beleszámitják a különböző adókat is és így a forgalmi és luxusadó tulajdonképpen ezen adók után is szedik, ami abszurdum. Az új középártaifa megállapításánál pontosan fel kell venni az egyes cikkek piaci értékét és kizárólag ezután kelljen fizetni ezentúl a forgalmi- és luxusadót.

A bukaresti tőzsdeügynökök a határidő-üzlet ujboli bevezetését kívánják

Memorandumot nyújtottak be a tőzsdetanácshoz, amelyben azt kívánják, hogy a tőzsdén hivatalosan nem jegyzett részvények szabadiforgalom tárgyai lehessenek

Bucuresti—Bukarest, szeptember 12. (Az Uj Kelet tudósítójától). A bukaresti tőzsde körében akció indult meg a háboru alatt felfüggesztett és azóta is szünetelő határidőüzlet újra való bevezetése érdekében. A tőzsdeügynöki kar által a tőzsdetanácshoz benyújtott memorandum rámutat arra, hogy Európa minden tőzsdéjén normális üzletnek tekintik a határidőüzletet és egyedül a bukaresti tőzsde az, amely még mindig vonakodik ezen üzletág bevezetésétől, holott az jótékony hatással lenne a tőzsdei forgalomra. A memorandum foglalkozik a prémios ügyletek kérdésével is, amelyek radikális változást hoznának, akárcsak nyugaton történt, a mi tőzsdéink életébe, mert ezek az üzletek a tényleges bonyolításon alapulnak.

Nagyon részletesen foglalkozik a memorandum a tőzsdén nem jegyzett részvények ügyével. Tudvalevő ugyanis, hogy igen sok vállalat takarékpénztár, vagy más okokból nem vétették fel részvényeiket a hivatalos árfolyamlistára. Emiatt ezeknek a százmillió befektetéseket reprezentáló papiroknak nincs

ellenőrizhető árfolyamuk. A memorandum azt kéri, hogy ezek a részvények a szabadiforgalomban üzletkötések tárgyai lehessenek és a bennük kialakult árfolyamokat hivatalosan is közöljék külön megjelöléssel. A memorandum a csatolt területek tőzsdéivel is foglalkozik és kéri, hogy a bukaresti tőzsdetanács interveniáljon az ipar és kereskedelemügyi minisztériumnál, hogy a csatolt területeken is azonnal nyissák meg az értéktőzsdéket. Ezáltal lehetőség nyílik arra, hogy a román értékpapirokat azokban az országgrészekben is passzirozni lehessen, amelyeknek az értékpapirokba és kötvényekbe való tőkebeletetés tekintetében már évszázados nevelésük van és saját értéktőzsdék hiányában a nyugati tőzsdéken vásárolnak papirokat. A csatolt területek értéktőzsdéinek megnyitása feltétlenül meg fogja élni a bukaresti tőzsdét is.

A tőzsdei élet fellendülésének előfeltétele azonban az, hogy a pénzügyminisztérium szállítsa le a tőzsdeügyletek után fizetendő illetékeket, amelyek a nyugati tőzsdéken szedett díjakhoz képest túlmagasak.

Bánati liszt- és terménypiac

Ez a hét váratlanul újabb áresést hozott az egész vonalon. Az az általános üzlettelenség, melykülönben is hetek óta jellemzi a liszt- és terménypiacokat, most az általános felfogás szerint elérte a mélypontot. Ebben a pillanatban még jóslásokba sem lehet bocsátkozni, hogy milyen újabb meglepetéseket hozhat a piac állandó hullámozása. Egyébként itt adjuk a liszt- és terménypiaci jelentőségeket:

Lisztüzlet. Általános lanyhaság. A nagymalmosok különben a 30—70-es besztású lisztet 8, az 50—50-est 8.30, to-

vábbá a nullás lisztet 8.90, a 2-est 8.30, a 4-est 7.70, az 5-öst 6.70, a 6-ost 4.80 lej-el jegyzik. A korpa 3.10, valamint a takarmányliszt 3.60 lej.

Terménypiac. A temesvári tőzsdén szerdától csütörtöki váratlanul súlyos áresés következett be. Így szerdán még 385 lejtel jegyzett buza csütörtökre 365-re esett. Érthető is ezek után, hogy ez a váratlanul 20 pontnyi esés megingatta a vásárlási kedvet, mert az előjelek után itélve újabb ármorzsolódásra lehet számítani.

Különbön a temesvári áresőkkenés a világpiacok árának állandó hullámozása után várható volt. Így megemlítésre méltó az utóbbi héten a különböző világpiacokon bekövetkező üzlettelenség, mely a gabonaárakat teljesen paritáson

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelb. Rt.

Cluj (Kolozsvár), Piața Unirii (volt Mátyás király-tér) 7.

Betéteket előnyös kamat mellett fogad el és rendszerint felmondás nélkül fizet vissza; Olcsó kölcsönöket nyújt.

Fiókjai: Dej, Dicioanmartin, Alba-Iulia, Targul Mures, Oradea és Timisoara. (Dés, Dicső szentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely, Nagyvárad és Temesvár)

SAJÁT TOKÉI 143 MILLIÓ LEI

Ártífiai intézetei: Tordaaranyos Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Turda (Torda), Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Aiud (Nagyenyed), Ujvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Odorheiu (Sz. elyudvarhely) és Cristur (Sz. Keresztur, Szászrégenvidki Takarékpénztár és Hitel r.-t. Reghin (Szászrégen), Népbank r.-t. Huedi. (B.-hunad.) Szamosujvár Hitelbank R.-t. Gherla (Ezamosujvár).

Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. Áruraktárral a vasút mellett.

אתרוגים לובנים והדסים

A n. é. vevőközönség szives tudomására hozom, hogy ezidén eszrogaim fő-elárúsítása — az előző évektől eltérően — nem Bukarestben lesz, hanem Máramarosszigeten, s ugyancsak innen lesz minden rendelés az eddigi pontossággal és precizitással elintézve.

Ügyszintén közölhetem, hogy utban van egy nagyobb transzport errec-jiszraeli eszrogom, mely minőségének kiválóságában megfelel a pargai (görög) eszrogoknak. — Ezenkívül a napokban érkezik Triesztből egy szállítmányom, kitünő görög-eszrogokkal, eredeti 100—120 drb-os ládákból.

Rendeléseket előteggel felvesz:

RÁTH JOZSEF

déligyümölcskereskedő, SIGHET Str. Dorobanților 33.

aluli nivóra csökkentette. Budapesten ennek megfelelően szeptember 6-án az októberi búzát 16.28, a márciusit 17.73, a májusit 18.22 pengővel jegyezték a szeptember 9-i 15.9, 17.34, 17.65 pengővel szemben. A csikágói tőzsdén is hasonló eltérések mutatkoznak. Így szeptember 8-án a búzát azonnali eladásra 84, a decemberit 90 és a márciusit 93.37 dollárral jegyezték. Ezzel szemben már egy nappal később ezek az árak visszaestek 82.62, 88.12, illetőleg 92-re.

Bánatban éppen azoknek a lemorzsolódott áraknak tudható be, hogy ezen a héten semmilyen komolyabb kérés nem történt. Ezen a héten főleg arra szorítottak, hogy a múlt heti és az azelőtti kéréseket likvidálják. A vidékről különben alig-alig jut valami buza piaci eladásra. A termelők várakozó álláspontra helyezkedtek s ki akarják várni a jobb időket.

A tengeri a búzával egy uton halad. Semmilyen komolyabb üzletkötés. Egyébként a tengeri ára: 280—290 lej között mozog. Az új tengerit is jegyzik és pedig decemberi, illetőleg januári eladásra 250 lejtel. Természetesen ebben is több a kínálat, mint a kereslet.

A zab: lanyha — 285 lejtel jegyzik. Az árpa: 260, a lencse: 7, valamint a bab: 10 lej.

A temesvári Első Gyalogsági Hadosztály 170 vagon szénát vásárolt egy évi leszállításra. Temesvárról jelentik: Az itteni Első Gyalogsági Hadosztály tegnap megtartott nyilvános árlejtésen szerezte be jövő évi takarmány-szükségletét. A hadosztály parancsnokság 170 vagon szénában állapította meg évi szükségletét s ennek megfelelően erre a kvantumra hirdettek árlejtést. Az árlejtésen több bánati termény- és takarmánycikk kereskedő vett részt s a kihirdetett árlejtési eredményként egy itteni nagy bánati vállalat kapta a megbízatást a katonai takarmánycikk beszerzésére. Az elfogadott árlejtési ajánlat kétféle minőségű árut állított be: a 200 lejes prima és a 180 lejes másodrendű szénát. Ez az ár 10—15 lejtel magasabb a rendes napi árnál, miután a katonaság által lekötött szénára lefizetése csak egy év mulva, illetőleg különböző havi részletekben válik esedékessé. Egyébként itt említjük meg érdeklődésre számottartható közgazdasági hírként, hogy a bánati össz-szénatermés az idén meghaladja a 3000 vagonat, ami megfelel a közepes évi termésnek.

Comunitatea Maternă Aut. Orth. Evrească din Alba-Iulia.
No. 207—1930.

Pályázat

Az alba-iuliai aut. orth. izr. anyahitközségnél főrabbiának nyugalombavonulása következtében megüresedő állása pályázat alapján kerül betöltésre.

Az ezen hivatalra pályázók felkértenek, hogy a rabbiképesítésükről és szigoru vallásosságukról tanuskodó okmányokkal, valamint világi tanulmányaik folyamata, eddigi pályafutásuk, koruk és családi állapotuk leírásával fel szerelt ajánlatukat folyó évi szeptember hó 30-ig az alulirt elnökséghez benyújtsanak sziveskedjenek.

Suly helyeztetik arra is, hogy a pályázó a német és magyar nyelven kívül a román államnyelvet is bírja.

Alba-Iulia, 1930. augusztus 28.

Ernster Géza Fuchs Nándor
hitk. jegyző. hitk. elnök.

Az álmok városából — gyárváros

A lagunák alatt alagutat építenek Velencében a megnövekedett ipari forgalom lebonyolítására

Velence, a szerelmek és násztutasok városa fontos átalakulás előtt áll. Az álmok városa is halad a technika fejlődésével és bár eddig a velencei lakosság majdnem kizárólag az idegenforgalomból élt, most már komoly, nagy gyárvárossá kezd átalakulni a lagunák városa. Velence alatt a közeljövőben hatalmas új vasúti hidat kezdenek építeni, amely a lagunákon épült várost az eddigi hídnál célszerűbben fogja a szárazfölddel összekötni és nagyobb forgalom lebonyolítására lesz alkalmas. Ezzel egyidejűleg ismét aktuálisá vált Velencében egy olyan terv, amely már régóta kísért és amely, ha megvalósul, a modern technikának csodálatos teljesítménye lesz: földalatti vasutat építenek a lagunák alatt és az a hatalmas alagut, amely egész velence alatt fog végighúzódní, a legmerészebb építkezések egyike lesz. Eppen a terv vakmerősége miatt a velencei városi tanács már régen halasztja az alagut megépítését, amely azonban most mind szükségesebbé válik. A mérnökök már teljesen kidolgozták a terveket és bár eddig az illetékesek Velencét meg akarták hagyni változatlanul az álmok városának, a gazdasági élet követelményei kezdik háttérbe szorítani a szentimentális megfontolásokat.

Velence, a világ leggrandiózusabb muzeuma nem elégedhetik meg többé a „citta morte“ szerepével és az illetékesek mégis bizonyos aggodalommal tekintenek a város jövője elé. A háború óta lassan, szinte észrevétlenül egy új Velence alakult ki, egy új, napról-napra növekedő városrészt, amely a munkások ezreit foglalkoztatja. Ha végigsétál az ember a Porto Marghera iparnegyedben, meglepve ismerkedik meg ezzel a másik Velencével a „Venezia di Terraferma“-val, amelyet a legtöbb Velence-rajongó idegen nem keres fel soha. Ebben a városrészben a munkások ezrei laknak és a tisztviselők, kereskedők, mérnökök és technikusok egész serege dolgozik egy új ipari centrum fejlesztésén. Ennek a városrésznek élénk forgalmu kikötője hamarosan egyike lesz a legjelentősebb olasz kereskedelmi kikötőknek és a gyárváros nemesek az új összekötő hidat teszi szükségessé, amelyen megindult az autóforgalom is, hanem szinte nélkülözhetetlené teszi a földalatti vasúti közlekedést is.

Az új Velence hatezer hektár területet foglal el a szárazföldön és egész új képet ad a legunák városának. Az idegen, aki este érkezik meg Velencébe, csodálkozva látja a költői régi város mellett a füstölgő gyárkéményeket és az ivlámpák alatt huzódó hatalmas gyárépületeket. Tehervonatok robognak a gyárak raktárházai elé, egész szénhegyek emelkednek a Szent Márkus tértől nem messzire, gépek zakatolnak éjjel-nappal és a barakkok, az üvegfalú betonépítmények és hatalmas raktárak körül ezernyi munkás kézi dolgozik serényen. Tíz percnyi távolságra innen pedig ott nyugszik méltóságteljesen az álmok városa, tornyaival, kupolaival, hidjaival és palotáival, amelyek festői vonalakkal rajzolódnak a Canal Grande fölé. Ez a költői város az egész világra és nem szabad a gyárkémények füstjével bekormozni, nem lehet a gyárak zajaival megszenteltelíteni álomszerű esendjét. A két Velence valóban nem is épült teljesen össze sehoh sem, hanem az új gyárváros a régi várostól teljesen függetlenül fejlődik gyors ütemben, anélkül, hogy megfosztaná az idegent a Velencéről táplált illúzióitól.

De a legrégebb Velence közepén is, az arzenál és a dozse-palota között is egész új városrész létesült. Öt ezer embert nagyrészt a Velencébe költözött munkásokat és tisztviselőket helyezték el itt Santa Elenának amerikai gyorsasággal felépült házaiban. Hat hónap alatt épült fel ez az új városrész a Giardini Publicei mögött és hasonló új városrészek felépítését tervezik, hogy megoldhassák az egyre súlyosabban érezhető lakáshiányt. A város egyre szaporodó lakossága az eddigénél sokkal gyorsabb és jobb közlekedést igényel, hiszen a munkások tömegeinek naponta ki kell menniük munkahelyeikre és ennek a tömegnek a szállítást nagyon nehéz lebo-

nyolítani abban a városban, ahol nincs sem autó, sem villamos, sem autóbusz. Nemcsak a gondolat, hanem a Canal Granden közlekedő vaporettik sem alkalmasak a nagyobb munkástömegek és az ipari városrészbe igyekvő tisztviselők szállítására, hiszen ezek a vízi omnibuszok óriási kerülővel, félóra alatt teszik meg a kanálison azt az utat, amelyet légvonalban számítva a távolságot, más közlekedési eszközzel öt perc alatt lehetne megtenni.

Ezt a közlekedési nehézséget csak a városon végighúzó modern földalatti vasúttal lehet elhárítani és ezzel semmit sem változna a város régi képe. Más kérdés azonban, hogy az alagut építése nem veszélyeztetné-e a fa-alapzaton épült régi velencei palotákat? A laikus

mindenesetre aggodalommal hallja, hogy alá akarják aknázni azt a területet, amelyen olyan épületek állnak, mint a Márkus-templom, a dozse-palota és a Kampanile. Hír szerint azok a mérnökök, akik a terveket kidolgozták, garantálják, hogy az alagut nem fog semmiféle kárt okozni a nem tulságosan szilárd talajon épült régi palotákban és templomokban. A velencei városatyák azonban érthetően kissé szkeptikusan fogadják ezt a garanciát, mert hiszen felbecsülhetetlen értékek forognak kockán. Ez az aggodalom késlelteti egyelőre még a földalatti vasut megépítését, de valószínű, hogy előbb-utóbb mégis csak sor kerül erre a vakmerő vállalkozásra. Velence, a gyárváros nem defektál az álmok városa előtt.

Színház-Művészet

Fontos dátum: ma este kilencig!

Ez a dátum nagyon fontos és nem lehet meghosszabbítani. Eddig az időpontig tudja csak fenntartani a Magyar Színház titkári hivatala a múlt évi bérlők helyeit. Aki tehát a megújított, gazdag eseményeket ígérő színház új szezonjára is biztosítani akarja megszokott, régi helyét, közölje kívánságát este kilencig a titkári hivattallal.

Az idén lényegesen olcsóbbak a bérlési árak, mint tavaly. Minthogy csak premier, A) és B) bérlét lesz, ezért sokkal több újdonságot fognak kapni a bérlők. Felrészített, megnövekedett társulat fog gondoskodni a közönség igényeinek kielégítéséről. A magyar és a külföldi színpadok minden újdonságát lekötötte már az igazgatóság.

A héthónapos szezonra érvényes bérléjgyekek árai a következők:

Premierbérletnél havonta: páholy 1550, elsőrendű zsölye I. sor 620, II-IV. sor 570, másodrendű zsölye 510, elsőrendű támlásszék 390, másodrendű támlásszék 310, harmadrendű támlásszék 210, alsó erkély első sor 260, II-IV. sor 210, felső erkély 155.

Az A. és B. bérlétnél havonta: páholy 1380, elsőrendű zsölye I. sor 560, II-IV. sor 500, másodrendű zsölye 460, elsőrendű támlásszék 350, másodrendű támlásszék 280, harmadrendű támlásszék 180, alsó erkély I. sor 230, II-IV. sor 180, felső erkély 140 lej.

A bérlét havonta fizetendő.

A Román Opera műsora

Vasárnap, 1930 szeptember 14: Carmen.

Szerda, 1930 szeptember 17: Mignon. Péntek, 1930 szeptember 19: Trubadur.

Vasárnap, 1930 szeptember 21 (délután): Traviata.

Szerda, 1930 szeptember 24: Aida. Péntek, 1930 szeptember 26: Márhtha.

Vasárnap, 1930 szeptember 28 (este): Az afrikai nő.

RADIO MŰSOR

Idő: Középeurópai

SZOMBAT, SZEPTEMBER 13.

Bukarest. 12: Grammfón. 12.30: Hírek, időjárás, időjelzés. 17: Zenekar. 18.30: Felolvasás. 18.45: Hírek, időjelzés. 19: Grammfón. 19.40: Rádiógyvetemen. 20: Kabaréest. 21.45: Hírek. 22: Táncczene.

Budapest. 9.15: A m. kir. I. honvéd gyalogezred zenekarának hangversenye. Borsay: Kolozsvári induló.

Strauss: Mirthusvirág — keringő. Rosini: Nyitány az Olasz nő Algirban c. operából. Nagy ábránd Beethoven műveiből. Vecsey: Valse triste. Chopin: Valse brillante. Dostál: Száz százalék sláger táncgyűjtem. Strauss: Eljen a magyar.

9.30: Hírek.

9.45: A hangverseny folytatása.

11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.

12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés.

12.05: Grammfónhangverseny.

12.25: Hírek.

12.35: A hangverseny folytatása.

1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés.

2.30: Hírek, élelmiszerárak.

3: Piaci árak, árfo lyamhírek.

4: A Magyar Cserkészszövetség előadása.

4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

5: Markó Árpád előadása.

5.30: A Székesfővárosi Zenekar hangversenye. Közreműködik: Molnár Anna (hárfa), Neuman László (hegedű) és dr. Sebestyén Sándor (gordonka). Karnagy: Bor Dezső.

6.30: Kun Magda és Sziklay József

Angol intézet „SPERANȚA” Angol Internátus Felsőbb leánynevelő iskola Bukarest

Str. Negustori 6-8

Különös figyelemmel az angol, francia és német nyelvre.

Sportak: Tennis, volly-labda, stb.

Kérésére prospektus küldetik

zsef énekszámai. Zongorán kíséri Polgár Tibor.

7.15: Dr. Abray Zsigmond, a Magyar Futballbírák Testülete főtámlásának előadása: „A futballisták munkája”.

7.40: Népszínmű előadás a Studioból. „Cizmadia mint kísértet”.

Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

Bécs. 18.55: Hegedűhangverseny. — 20.05: Benatzky Pipsi c. zenés bohózata.

Köln. 24: Grammfónzene. Stuttgart. 20.45: Haydn: V. vonós-gyűjteménye.

Varsó. 20.15: Könnyű zene. Kattovic. 23: Táncczene.

Poznan. 20.15: Hangverseny. — 21: Mandolinzene.

Milánó. 21.15: Szoprándalok, hegedű- és zongorajáték.

Róma. 20.05: Könnyű zene. Osló. 22.10: Népszerű dalok.

Prága. 22.25: Vendéglői zene. Pozsony. 19.35: Grammfón.

Aprohirdetések

ÉRTESETÉS

Elvállalom kézimunkáknak montirozását, régi keretek aranyozását és javítását. Estéknként állandó kiállítás. Somlyai aranyozó, Str. Iuliu Maniu.

St. Dubálarilor (Timár ucca) 3. sz. a. Kristály rituális gőzfürdő vasárnap reggel 2 órától áll a közönség rendelkezésére. A fürdővezetőség.

Kiadó novemberre első emeleten uccai 3-4 szobás modern lakás. Ugyanott eladó komplett irodai berendezés. Érkezzen 3-5 között háztulajdonosnál, volt Széchenyi tér 39.

Egy alig használt cserefa káposztáshordó préssel eladó. Ötvös ucca 25. sz. Zsidó urialadnál 1-2 iskolás gyermek teljes ellátást kaphat. Calea Motilor 94. sz.

Kiadó: Szoba, konyha, speiz és veranda október 1-re. Kalandos ucca 13.

Izletes kóser házikoszt kihordásra is kapható. Szentegyház ucca 34.

Kelengyék készítése, művészies diványpárna montirozás, valamint az összes kézimunkák izléses kivitelben Fisch Böske kézimunka-szalónjában Malom ucca 16.

Négy középiskolát végzett árva fiatal, perfect magyar, román, kevés francia tudással, irodai és gépirási jártassággal azonnali belépésre állást keres szerény díjazás ellenében. Cimeket a kiadóba kér.

Kiadó négy szobás új komfortos lakás novemberre. Honvéd ucca 22.

Többéves irodai gyakorlattal bíró önálló román-magyar levelező-könyvelő azonnali elhelyezkedést keres. Cím a kiadóban.

Nőruhák varrását, angol és francia munkát legprecízebb kivitelben vállalom. Házhoz is megyek. Katz Helén Széchenyi tér 22. I. emelet.

Schwartz Ignácné orth. kóser vegetárius étterme és tejcsarnoka Reg. Ferdinand (Wesselényi ucca) 10 szám alatt megnyílt. A felhasznált tejeműek saját készítményeim. — Ugyanott naponta friss tehén- és bivalytej házhoz szállítva is kapható.

XIII EVF. Cluj-Kolozs szept. 14 5690 EV

Uj Kelet az a bánati szide napila Kikkelnk utanny Korrás megjelölé me Kátratekat nem Ké megörésükre

Keres egy pre

Tudorás ur, Sucea prefektusa, néhány hadság után újra a stallumba. Tudorás az újabb bevonulása gyeházára enyhén szerüen történt, hisz azt hitte, hogy végleg a prefektusi székhelyen fog maradni. Még nem is olyan győ határain túl hirtudorás prefektus neve legszürkébb prefektus gyefőnöke között, a végbe valami korszakban nem is csinált meretlenségnek és sállikus állapota, esőt, amikor is Tudorás szárnyára kapta gyebeli parasztoz, resztül szisztematikuönböző fasiszta és aok ágensei, szabályos Suceava városába és ték kedvéért történi házak ajtait, ablakait kárakait.

Igy lett Tudorás riben nevezetes emfogalma sem volt akeresztül mi történt ha mégis tudta, hogyben erőszakos cselekmis jelentésekkel vémanyt, mert a belüküldött prefektusi jlen szó sem emlékeztítésről, amely t megvét. Tetejében nem igyekezett szemtőmegekkel, hanem mében kapitulált elő. Csak nagy ügyvedet teremteni Sucea kiküldött miniszteri indított meg Tudor a prefektus ur azon a megkezdett uton.

vezetes személy lett dott arról, hogy máneve az ország sajt volt az eső, aki alk rémhirtörvényvel, Szerencsére csak mert buggó idegessé vedett az ügyész és belátásán. A prefekt egy zsidó ügyvédet mul, aki ugy kerül rémhirtörvényvel, rendőrséget, amikor furdójén antizem verték a zsidó fürdővének az volt a szemire a rendőrség kedők kereket oldott tus azonban azon a már a rendőrség ki tartóztatni valakit médiumnak a zsidó „hiába” alarmirozta.

Nem esoda, hogy sürgös szabadságra vizsgálóbiztos. Meglát, de ennek a vi a sorsa, mint az östoknak: nagy appa és esendesen jobbl vizsgálat eladutt és tegnap újra bevo házára.

Érzik azt a belü hogy ezzel az egysz rántsines rendben a sietett a belügymi magyarázó kommü dora prefektus rei